

RJ-Uiting 2025-11: Stand van zaken duurzaamheidsrapportering en implementatie in de Nederlandse wetgeving

<i>Hoofdstuk RJ</i>	<i>400 'Bestuursverslag'</i>
<i>Alinea's</i>	<i>Diverse alinea's</i>
<i>Hoofdstuk RJk</i>	<i>N.v.t.</i>
<i>Alinea's</i>	<i>N.v.t.</i>
<i>Status</i>	<i>Informatie over voortgang</i>
<i>Publicatiedatum RJ-Uiting</i>	<i>29 oktober 2025</i>
<i>Voorgestelde ingangsdatum</i>	<i>n.v.t.</i>

Inleiding

Voor wie is deze RJ-Uiting relevant en waartoe dient zij?

Deze informatieve RJ-Uiting is (onder meer) relevant voor organisaties van openbaar belang (waaronder beursvennootschappen, banken en verzekeraars), grote ondernemingen en banken/verzekeraars, niet zijnde organisaties van openbaar belang.

Doel van deze RJ-Uiting

In deze RJ-Uiting wil de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) informeren over de stand van zaken van de duurzaamheidsrapportageverplichtingen. Er is in deze RJ-Uiting aandacht voor de voortgang van de implementatie van duurzaamheidsverslaggevingsverplichtingen (als gevolg van de EU-Richtlijn Duurzaamheidsrapportering; *Corporate Sustainability Reporting Directive* – hierna: CSRD) in de Nederlandse wet- en regelgeving en de voortgang van de in februari 2025 door de Europese Commissie gepubliceerde 'Omnibus-voorstellen'. Deze Omnibus-voorstellen betreffen verschillende voorstellen voor wijziging van de huidige Europese wetgeving op gebied van duurzaamheid(sverslaggeving), waaronder de CSRD en de bijbehorende verslaggevingsstandaarden *European Sustainability Reporting Standards* (hierna: ESRS).

Een verwijzing naar CSRD in deze RJ-Uiting verwijst naar de CSRD inclusief de in 2025 daarin doorgevoerde wijzigingen via de zogeheten EU 'stop de klok'-richtlijn.

In het najaar van 2024 heeft de RJ, in RJ-Uiting 2024-20, de toenmalige stand van zaken geschetst. Deze RJ-Uiting 2025-11 bevat nadere en actuele informatie. Daarnaast wil de RJ er met deze RJ-Uiting op wijzen dat vanaf nu relevante ontwikkelingen op het terrein van duurzaamheidsverslaggeving gedeeld worden via de RJ website: www.rjnet.nl/duurzaamheidsverslaggeving.

Deze RJ-uiting 2025-11 geeft enkel de hoofdlijnen weer van de aankomende rapportageverplichtingen en ontwikkelingen in het implementatietraject van de CSRD en het effect van de door de Europese Commissie uitgebrachte Omnibus-voorstellen op de CSRD ESRS

De RJ is voornemens om een RJ-Uiting te publiceren nadat de implementatie van de CSRD in de Nederlandse wet is afgerond, waarin voorstellen zullen worden gedaan voor de benodigde wijzigingen in (met name) hoofdstuk 400 'Bestuursverslag'.

Overzicht verplichtingen op grond van CSRD en verwachte wijzigingen

Toepassingsgebied

De implementatie van de CSRD in de Nederlandse wetgeving is op het moment van publicatie van deze RJ-uiting (oktober 2025) nog niet voltooid. Onderstaande tabel bevat het toepassingsgebied zoals dit voortvloeit uit de huidige CSRD, inclusief de in 2025 daarin doorgevoerde wijzigingen via de zogeheten EU 'stop de klok'-richtlijn, en is verwerkt in het (in september 2025 aangepaste) ontwerp Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering¹.

	Toepassingsgebied	Verslagjaren die aanvangen op of na
a.	(i) Grote ² ondernemingen ³ met een beursnotering in de EU/EER ⁴ en (ii) Grote banken/verzekeraars ⁵ , (i) en (ii) beide met (gemiddeld over het boekjaar) meer dan 500 werknemers	1 januari 2024
b.	(i) Overige grote ondernemingen, (ii) Overige grote banken/verzekeraars (ongeacht rechtsvorm)	1 januari 2027
c.	(i) Middelgrote en kleine ondernemingen, en (ii) Middelgrote en kleine banken/verzekeraars (i) en (ii) beide met een beursnotering in de EU/EER, en (iii) Bepaalde kleine en niet-complexe (krediet-)instellingen ⁶ en (her)verzekeringcaptives ⁷	1 januari 2028
d.	Grote dochtermaatschappijen, alsmede bepaalde bijkantoren (zonder rechtspersoonlijkheid), die deel uitmaken van de groep van een uiteindelijke holding van buiten de EU/EER met op groepsniveau meer dan € 150 miljoen netto-omzet in de EER	1 januari 2028

De Omnibus-voorstellen (zie nader kopje Wijzigingsvoorstellen CSRD) zullen naar verwachting het toepassingsgebied van de CSRD beïnvloeden en resulteren in aanpassingen. De daarvoor gewijzigde CSRD zal vervolgens in het nationale recht geïmplementeerd moeten worden.

Inhoud duurzaamheidsrapportering

In het Nederlandse ontwerp-Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering is opgenomen welke inhoudelijke eisen aan de duurzaamheidsrapportering zullen worden gesteld. Daarin staat dat de informatie moet worden gerapporteerd in overeenstemming met de ESRS. De tekst van dit ontwerp-Implementatiebesluit volgt volledig de tekst van de CSRD en wijkt daar alleen vanaf indien nodig om aan te sluiten bij de terminologie in het Nederlandse ondernemingsrecht en jaarrekeningenrecht.⁸ De CSRD, die in nationale wetgeving moet worden geïmplementeerd, regelt welke ondernemingen een duurzaamheidsrapport moeten opstellen, maar de inhoud daarvan wordt bepaald door rechtstreeks werkende Europese handelings/verslaggevingsstandaarden (ESRS). De eerste set ESRS is in juli 2023 gepubliceerd.⁹

Wijzigingen ESRS van toepassing voor verslagjaar 2025

In juli 2025 heeft de Europese Commissie ingestemd met de aanpassing van deze huidige set ESRS voor ondernemingen die op grond van de CSRD verplicht zijn een duurzaamheidsrapportering vanaf verslagjaar 2024 op te stellen. Deze aanpassing, de zogenaamde *quick fix* regeling, beoogt kort gezegd de overgangsbepalingen over gefaseerde invoering uit de eerste set ESRS (2023) te verlengen, zodat de vereisten voor duurzaamheidsrapportering in verslagjaar 2025 in lijn blijven met die voor verslagjaar 2024.¹⁰ Reden voor deze wijziging is de verwachte herziening van de ESRS en aanpassing van het toepassingsgebied van de CSRD op basis van de Omnibus-voorstellen (zie hieronder). Op het moment van publiceren van deze RJ-Uiting is deze wijziging (*quick fix*) van de gedelegeerde handeling (van de Europese Commissie) nog niet definitief.

Wijzigingsvoorstellen CSRD (Omnibus-voorstellen)

In februari 2025 publiceerde de Europese Commissie de zogeheten Omnibus-voorstellen. Deze Omnibus-voorstellen betreffen verschillende voorstellen voor wijziging van de huidige Europese wetgeving op gebied van duurzaamheid(sverslaggeving), waaronder de CSRD en de ESRS.

De Europese Commissie stelt voor de CSRD en ESRS kort gezegd als volgt te wijzigen:

- *Inperking toepassingsbereik CSRD*
Rapportageplicht CSRD (toepassingsgebied) enkel van toepassing op ondernemingen met meer dan 1.000 werknemers (en ook voldoen aan grensbedragen van grote rechtspersoon wat betreft netto-omzet en balanstotaal).
- *Value chain cap*
Maximering informatie-uitvraag door (CSRD-)rapportageplichtige ondernemingen ter bescherming van ondernemingen met minder dan 1.000 werknemers in lijn met het wijzigingsvoorstel voor het toepassingsbereik.
- *Vrijwillige duurzaamheidsrapportagestandaarden*
Voorstel voor totstandkoming van een proportionele duurzaamheidsrapportagestandaard voor vrijwillig gebruik door ondernemingen buiten het toepassingsbereik van de CSRD. Deze vrijwillige duurzaamheidsrapportagestandaard krijgt de vorm van een gedelegeerde handeling en wordt gebaseerd op de bestaande vrijwillige duurzaamheidsrapportagestandaarden (VSME-ESRS). Door EFRAG zijn eind 2024 de VSME-ESRS gepubliceerd. Vooruitlopend op de totstandkoming van de gedelegeerde handeling heeft de Europese Commissie in juli 2025 vrijwillige toepassing van deze VSME-ESRS aanbevolen.¹¹

- *Herziening ESRS*
De Europese Commissie heeft EFRAG gevraagd om technisch advies over simplificatie en stroomlijnen van de ESRS door o.a. het verminderen van het aantal datapunten, het verhogen van de consistentie met andere EU-wetgeving en het versimpelen van de structuur.
- *Afzien van ontwikkeling van sectorspecifieke ESRS*
In de CSRD wordt voorzien in de ontwikkeling van sectorspecifieke ESRS door EFRAG. In 2025 heeft de Europese Commissie EFRAG verzocht de (beoogde) ontwikkeling van sectorspecifieke ESRS te staken en te volstaan met de simplificatievoorstellen voor de bestaande ESRS (2023).
- *Assurance*
Oorspronkelijk (2022) werd in de CSRD voorzien in de mogelijkheid van een ingroeimodel naar op termijn verplichte reasonable assurance (redelijke mate van zekerheid) bij het duurzaamheidsrapport. In 2025 heeft de Europese Commissie voorgesteld dit ingroeimodel te verwijderen, zodat blijvend zal worden volstaan met limited assurance (beperkte mate van zekerheid) bij de duurzaamheidsrapportering.

Totstandkoming (definitieve) Europese wetgeving: aanpassing CSRD / ESRS

Om naar verwachting in 2026 te komen tot aanpassing van de CSRD moeten de Europese Commissie, de Europese Raad en het Europese Parlement overeenstemming bereiken over onder andere de bovengenoemde wijzigingen zoals opgenomen in de Omnibus-voorstellen. In navolging van de Europese Commissie komen de Europese Raad en het Europese Parlement tot een eigen standpunt in reactie op deze Omnibus-voorstellen. In juni 2025 bereikte de Europese Raad een akkoord over haar positie, terwijl de positie van het Europees Parlement binnenkort wordt verwacht (november 2025). De (verwachte) posities lopen op onderdelen (sterk) uiteen. Zo is het voorstel van de Europese Commissie om de CSRD van toepassing te laten zijn op ondernemingen met meer dan 1.000 werknemers die ook voldoen aan de grensbedragen van grote rechtspersoon voor netto-omzet en/of balanstotaal. De positie van de Europese Raad is om de CSRD van toepassing te laten zijn op ondernemingen met meer dan 1.000 werknemers en een netto-omzet van meer dan € 450 miljoen. De verwachte positie van het Europees Parlement sluit aan op de positie van de Europese Raad.

De voorstellen van de Europese Commissie en de posities van het Europees Parlement en de Raad vormen de basis voor de onderhandelingen (de zogenoemde triloog) om gezamenlijk te komen tot een finaal akkoord over de herziening van de CSRD en ESRS. Het akkoord over de wijzigingen zal naar verwachting leiden tot de herziening van één of meerdere Europese richtlijnen (waaronder CSRD). Het finale akkoord zal worden gepubliceerd in het Europese publicatieblad, waarna de EU-lidstaten deze richtlijnwijzigingen in het nationale recht moeten opnemen.

Voor een overzicht van de verschillende standpunten, verwachte tijdslijnen en actuele ontwikkelingen verwijzen we u naar de website van de RJ: [Duurzaamheidsverslaggeving - RJNet](#)

¹ Zie de bijlage bij Kamerstukken I/II 2024/25, 26 485, F/nr. 455 herdruk. Een belangrijke wijziging in dit herziene ontwerpbesluit is het uitstel van de verplichting tot het opstellen van duurzaamheidsrapportering voor de groepen b en c uit de tabel door de verwerking van Richtlijn (EU) 2025/794 van het Europees Parlement en de Raad van 14 april 2025 tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2022/2464 en (EU) 2024/1760 wat betreft de datums waarop lidstaten bepaalde vereisten inzake duurzaamheidsrapportering en passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven moeten toepassen, *PbEU*, 2025, L. 16.4.2025.

² Als ‘groot’ geldt de rechtspersoon met een omvang boven twee van de drie criteria genoemd in art. 2:397 leden 1 en 2 BW.

³ Met ‘ondernemingen’ wordt in deze RJ-Uiting bedoeld op de in het Implementatiebesluit gedefinieerde ‘vennootschappen’ (NV’s, BV’s, bepaalde Vof’s en bepaalde CV’s als omschreven in artikel 2:360 lid 2 BW), die al dan niet als moedermaatschappij aan het hoofd staan van een groep.

⁴ EER is de Europese Economische Ruimte, de volgende landen behoren tot de EER: alle EU-lidstaten plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland. Het Implementatiebesluit hanteert een andere kring van beursvennootschappen dan de definitie van organisaties van openbaar belang (hierna: OOB’s) in artikel 2:398 lid 7 onder a BW, waar het gaat om *rechtspersonen* met effecten die zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt van een *EU-lidstaat*.

⁵ Met ‘banken/verzekeraars’, ook al dan niet als moedermaatschappij aan het hoofd van een groep, wordt hier bedoeld op de organisaties van openbaar belang (hierna: OOB’s) als bedoeld in artikel 2:398 lid 7 onderdelen b en c BW, waarnaar het Implementatiebesluit verwijst. Voor de volledigheid zij erop gewezen dat die definities van OOB’s in artikel 2:398 lid 7 BW afwijken van de OOB’s zoals gedefinieerd in artikel 1 onder l Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties).

⁶ Als gedefinieerd in Verordening (EU) Nr. 575/2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen, <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/2024-01-09>

⁷ Als gedefinieerd in Richtlijn (EU) 2009/138/EG betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II), <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj>. De bedoelde (her)verzekeringscaptives zijn eigendom van een onderneming (niet zijnde een (her)verzekeringsonderneming) en hebben tot doel (her)verzekeringsdekking te bieden uitsluitend voor de risico’s van de onderneming(en) van de groep waarvan ze deel uitmaken.

⁸ Zie de nota van toelichting bij het ontwerp-Implementatiebesluit (p. 36 – 37).

⁹ Gedelegeerde Verordening (EU) 2023/2772 van de Commissie van 31 juli 2023 tot aanvulling van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft standaarden voor duurzaamheidsrapportage, *PbEU* 2023, L 22.12.2023.

¹⁰ Aanvullend bevat de *quick fix* ook enkele extra vereenvoudigingen in de ESRS (zie ESRS E4, S2, S3 en S4) en wijzigingen die betrekking hebben op rapportering in lijn met de Taxonomie-Verordening. Zie voor toelichting www.rjnet.nl/duurzaamheidsverslaggeving

¹¹ Zie de aanbeveling (EU) 2025/1710 van de Commissie van 30 juli 2025, betreffende een duurzaamheidsrapporteringsstandaard voor kleine en middelgrote ondernemingen, *PbEU*, L 5.8.2025